

بررسی جرایم خرد در حقوق کیفری ایران

نادر نوروزی^۱؛ بهروز جوانمرد^۲

چکیده

عدم توفیق مجازات‌های سالب آزادی در تأمین اهداف نظام کیفری به‌ویژه حبس کوتاه مدت، موجب شده است اندیشه‌ی جایگزینی مجازات‌هایی با هدف دادن فرصتی دوباره به مجرمان برای بازگشت به زندگی سالم اجتماعی، در برنامه‌ی سیاست‌گذاران قضایی قرار گیرد. لایحه‌ی مجازات‌های اجتماعی^۳ با همین رویکرد در پی ارائه‌ی راهکارهای خاصی برای کنترل بزهکاران مانند به کارگیری آنان در خدمات عام‌المنفعه در جرایم کم‌اهمیت (جرایم خرد) بوده است. با در نظر گرفتن دو ملاک مجازات حبس کوتاه‌مدت و ارتکاب در حوزه‌ی نظم عمومی شهرها، هشتماد و نه عنوان مجرمانه را می‌توان در نظام کیفری ایران شناسایی کرد.

واژگان کلیدی

مجازات‌های سالب آزادی، اهداف نظام کیفری، حبس کوتاه‌مدت، خدمات

عام‌المنفعه، جرایم خرد

۱. دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، عضو هیأت علمی دانشکده‌ی حقوق دانشگاه شهید بهشتی

۲. دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی

۳. مجله حقوقی: لازم به ذکر است که بخش عمده‌ای از مواد این لایحه، در بخش کلیات لایحه‌ی مجازات اسلامی گنجانده شده است.

عدم توفیق مجازات سالب آزادی در برآوردن اهداف نظام کیفری مانند اصلاح و پیش‌گیری از تکرار جرم و لزوم مهار بحران ناشی از آن، نظام‌های کیفری را به تحدید قلمرو این مجازات سوق داده است. کاهش تورم جمعیت کیفری زندانیان و پیش‌گیری از تکرار جرم و تقلیل هزینه‌های اجرای مجازات سالب آزادی، عمده‌ترین اهداف سیاست تحدید مجازات سالب آزادی محسوب می‌شود (نجفی ابرندآبادی و تیرگر فاخری، ۱۳۷۷، ص ۱۲) از طرفی، جمعیت کثیر زندانیان، هزینه‌های هنگفت زندان‌ها، ملاحظه‌های انسان‌دوستانه، و این واقعیت که «هیچ راهی برای فرار از وضعیت موجود وجود ندارد»، تحقیق و بررسی درباره‌ی جایگزین‌های زندان را شدت بخشیده است (جوانمرد، ۱۳۸۷، ص ۳۲). حال پرسش این است که آیا زندان‌های کوتاه مدت به لحاظ پیش‌گیری از وقوع جرم و اصلاح بزهکار (مهم‌ترین وظایف کیفرهای سالب آزادی)، متناسب با جرایمی خاص شناخته شده است؟ در این نکته تردید است. بنابراین، چنین می‌نماید که نه تنها مفهوم زندان کوتاه مدت، به دلیل نامعین بودن مدت آن مبهم است، بلکه، نقش آن به دلیل تنوع کارکرد این نوع زندان در میان سایر ابزارهای سیاست کیفری دقیقاً آشکار نیست (اردبیلی، ۱۳۷۴، ص ۲۵) مجازات حبس دارای هزینه‌های سیاسی، اقتصادی و بین‌المللی برای یک حکومت است.

امروزه یکی از مهم‌ترین معایب مجازات سالب آزادی این است که زندان‌های کوتاه‌مدت، محکوم‌علیه را در معرض فساد و بزهکاری قرار داده است. از سویی دیگر، ننگ و شرمساری زندان، حتی به مدت کوتاه، آینده و سرشت بزهکار را به خطر می‌اندازد؛ لذا، عدم موفقیت نظام زندان‌ها در بازپروری اجتماعی بزهکاران، نظام‌های کیفری را تحت تأثیر آموزه‌های کیفرشناختی و یافته‌های جرم‌شناختی مانند افزایش تکرار جرم و جرم‌زایی زندان قرار داده و به این ترتیب بیش از پیش به محدود کردن موارد و دامنه‌ی اعمال مجازات سالب آزادی گرایش پیدا کرده‌اند.

این باور در سیاست جنایی اکثر دولت‌ها شکل گرفته که مجازات سالب آزادی

کوتاه‌مدت به لحاظ جرم‌زا بودن و ایجاد آثار سوء بر شخصیت و خانواده‌ی زندانی و تحمیل هزینه بر جامعه و مشکل معیشت برای خانواده‌ی زندانی، فاقد کارایی و بحران‌آفرین بوده و باید به عنوان آخرین حربه و آن‌گاه که تدابیر دیگری قابل اعمال نباشد، مورد توجه قرار گیرد.

به علاوه مجازات حبس برای مجرمان نیز هزینه دارد. مجازات حبس و سلب آزادی، مجازات بزرگی است. سلب آزادی در تاریخ حقوق به عنوان مجازات، عمر چندانی ندارد. در حالی که اعدام و قطع عضو هزاران سال قدمت دارد؛ به نحوی که برای مثال، در قانون حمورابی نیز این مجازات‌ها آمده است. به دلیل تورم جمعیت کیفری و شیوع بیماری‌های مسری مانند هیپاتیت و ایدز در زندان هیچ زندانی از اعتیاد مصون نیست. آمارها نشان می‌دهد تا پنجاه درصد زندانیانی که آزاد شده‌اند، بار دیگر مرتکب جرم می‌شوند و جدا شدن زندانی از کار و خانواده‌اش، هزینه‌هایی برای او دارد. زندان باعث تنبه و اصلاح نمی‌شود؛ در حال حاضر زندان، رایج‌ترین مجازات در اغلب کشورها است، اما عاری از هزینه نیست. امروزه در یکصد و یازده کشوری که مجازات اعدام را لغو کرده و حبس را جایگزین اعدام کرده‌اند، در مورد حبس‌های کوتاه‌مدت نیز به فکر جایگزین افتاده‌اند (مأوی، ش ۴۹۳، ص ۱۲)

مجازات‌های جایگزین هنوز نهادینه نشده است، اما استفاده از آن در پاره‌ای موارد، به‌ویژه از سوی قضات دادسرا و دادگاه‌های رسیدگی‌کننده به جرایم اطفال و نوجوانان، نشان‌گر تأثیر مثبت این سیاست جدید قضایی بر بزهکاران نوجوان جامعه است.

به کارگیری چنین روش‌هایی، علاوه بر این‌که به مجرمان فرصت دوباره‌ای برای بازگشت به زندگی و تصحیح رفتارشان می‌دهد، الگو و روش صحیح برخورد با مجرمانی که قابلیت بازگشت سریع به جامعه دارند، را فراهم می‌کند؛ به علاوه، در میان تمام مجرمان، اطفال و نوجوانان به لحاظ شرایط سنی و آینده‌ای که پیش‌رو دارند، از وضعیت حساس‌تری برخوردارند. بسیاری از روان‌شناسان و حقوق‌دانان بر

این باورند که این امر، توجه ویژه دستگاه‌های قضایی و اجرایی و نیز اعمال راه‌کارهای جدید، از جمله استفاده از مجازات جایگزین حبس را ایجاب می‌کند. مجازات‌های جایگزین زندان، در رابطه با کیفرهای سالب آزادی موضوعیت می‌یابد و این به معنای زندان‌زدایی است (مأوی، پیشین، ص ۱۴).

در برخی از نظام‌های کیفری، زندان‌های کوتاه‌مدت پیشنهاد و به کار گرفته شده است؛ این امر اغلب بر حذف، تعلیق و یا تحدید زندان مبتنی است. در نظام کیفری ایران نیز از همان آغاز قانون‌گذاری جدید، به ویژگی این‌گونه کیفرها توجه شده است؛ با پیش‌بینی نهادهای جایگزین در قوانین کیفری تلاش شده است تا حد امکان از زندان‌های کوتاه‌مدت اجتناب شود. با این حال، هدف قانون‌گذاران از این جایگزینی همواره یکسان نبوده است. به بیان دیگر، قانون‌گذاران در طول این مدت، تصور واحدی از سیاست جایگزینی نداشته‌اند. به همین دلیل، گاه با وقوف به بیهودگی این نوع زندان‌ها و گاه با مواجهه با مشکلات اداری زندان‌ها، قوانینی وضع کرده‌اند که از ضرورت‌های زمان متأثر بوده است؛ در سال ۱۳۸۳ نمونه‌ی اخیر آن لایحه‌ی مجازات‌های اجتماعی قوه‌ی قضاییه است. مطابق لایحه‌ی مذکور، مجازات‌های اجتماعی، عنوان کیفرهایی خواهد بود که با توجه به جرم ارتكابی، شخصیت و پیشینه‌ی کیفری مجرم، دفعات ارتكاب جرم، وضعیت بزه‌دیده و آثار ناشی از ارتكاب جرم به موجب حکم دادگاه تعیین و با مشارکت مردم و نهادهای مدنی اجرا می‌شود. این مجازات‌ها می‌تواند توسط قضات، به جای حبس برای مجرم در نظر گرفته شود؛ در این لایحه که سی و دو ماده و چهارده تبصره دارد، مجازات‌هایی چون انجام خدمات عمومی، مراقبت خارج از زندان، کنترل فرد از طریق سیستم‌های ویژه و خدمات عام‌المنفعه به جای شلاق تعزیری و حبس در نظر گرفته شده است، البته این مجازات‌ها در مورد جرایم عمدی که مجازات آن‌ها از شش ماه تا دو سال است و نیز جرایم غیرعمدی که از اهمیت کمتری برخوردارند، اعمال می‌شود (ژولین و استیپاک، ۱۳۸۰، ص ۶) بدین‌سان جرایم کم‌اهمیت و با ضمانت اجرای سبکی مانند جرایم راهنمایی و رانندگی، جرایم محیط‌زیست، جرایم

مرتبط با رعایت نکردن موازین کار، جرایم مرتبط با رعایت نکردن موارد فنی از سوی کارخانجات و کارگاه‌ها، جرایم منابع طبیعی، جرایم پزشکی، برخی جرایم اقتصادی، جرایم مربوط به حمل و نقل، جرایم مربوط به خرید و فروش غیرقانونی لوازم پزشکی، جرایم مربوط به رعایت نکردن مسائل حفاظتی از سوی مأموران دولتی، جرایم ناظر به شرکت پست و کارکنان صنعت نفت، تکدی‌گری، صدور گواهی‌های خلاف واقع برای استفاده از مزایای تأمین اجتماعی، جرایم شکار، رعایت نکردن موازین و مقررات فنی پزشکی، رعایت نکردن مقررات وزارت بهداشت و درمان، جرایم در صلاحیت شورای حل اختلاف، از جمله جرایمی است که مشمول مجازات‌های جایگزین حبس قرار می‌گیرند.

در جداول ضمیمه، نگارنده تلاش کرده تا با بررسی قوانین در حقوق کیفری ایران، جرایم کم‌اهمیت یا به تعبیری جرایم خُرد^۱ را که دارای ضمانت اجرای کیفری سبکی می‌باشند، شناسایی کرده و سیاهه‌ی جرایم خرد در حقوق کیفری ایران را به عنوان مصداقی برای عملیاتی کردن لایحه‌ی مجازات‌های اجتماعی جایگزین حبس، به خواننده معرفی کند. لازم به یادآوری است که جرایم خرد در مباحث حقوق کیفری، موضوع مطالعات گسترده‌ای نبوده‌اند، اما در دهه‌های اخیر، مطالعات جرم‌شناختی اهمیت جرایم خرد و تأثیر آن را بر سطح زندگی در شهرها و احساس امنیت شهروندان تا حدودی روشن کرده است، به طوری که، در گفت‌وگو با مسؤلان سازمان پلیس نیز راه یافته است.^۲ شیوع این جرایم به حدی است که تقریباً تمام افراد

۱. از دیدگاه جرم‌شناسی، جرایم خرد (Petty offense) رفتارهایی هستند که معمولاً با واکنش‌های اجتماعی روبه‌رو می‌شوند؛ زیرا، قبح اجتماعی آن‌ها به حدی نیست که مردم، مرتکبان آن‌ها را مستحق مجازات‌های کیفری بدانند. به علاوه خسارات ناشی از این جرایم نیز چندان سنگین نیست، اما، آنچه اهمیت این گروه از جرایم را روشن می‌سازد، حجم بالای آمار و کثرت تعداد ارتکاب آن‌ها است، بدین‌سان، قانون‌گذار بر مبنای ضرورت برای آن‌ها مجازات کیفری تعیین می‌کند. برای مطالعه بیشتر، ر.ک: نوروزی، ۱۳۸۴.

۲. به عنوان نمونه رئیس پلیس آگاهی تهران، زمانی از کنترل محل‌های خرید و فروش اموال مسروقه و واسطه‌ها برای برخورد با جرایم خُرد خبر داده بود. برای مطالعه بیشتر، ر.ک: روزنامه‌ی اعتماد، شماره‌ی ۱۴۱۹، ۱۳۸۶/۳/۲۷، ص ۱۹، لینک خبر:

جامعه در خلال زندگی روزمره‌ی خود، خصوصاً در کلان‌شهرها به دفعات با این قبیل جرایم مواجه و حتی بعضاً خود مرتکب آن‌ها شده‌اند (جوانمرد، ۱۳۸۷، ص ۲۱) تنش‌های این گروه از جرایم در جامعه ایجاد می‌کند، شدید نیست و قُبْح انجام این عمل نزد شهروندان در مقایسه با جرایم مهم نظیر سرقت، قتل، کلاهبرداری زیاد نمی‌باشد. با وجود این، شیوع ارتکاب این قبیل جرایم موجب می‌شود نظم عمومی جامعه به طور جدی خدشه‌دار شود، این خود مقدمه‌ی بروز تنش‌های اجتماعی و جرایم مهم‌تر خواهد بود.^۱ لذا، در خصوص تعیین ضمانت اجرای کیفری در قبال این‌گونه جرایم تردیدی وجود ندارد، اما بحث این است که آیا مجازات‌های حبس کوتاه‌مدت در نظر گرفته شده در قوانین کیفری ایران، اثر پیش‌گیرانه و بازدارندگی را در خصوص مرتکبان بالقوه و جلوگیری از تکرار این جرایم داشته است یا خیر؟ از طرفی تعیین معیاری برای تشخیص جرایم خرد در حقوق کیفری ایران موضوع پیچیده‌ای است (نجفی ابرنآبادی، ۱۳۸۴، ص ۲۵۹) با وجود این یکی از راه‌های تشخیص جرایم خرد در حقوق کیفری ایران که برای تفکیک این جرایم از جرایم شدید و بزرگ مناسب تلقی می‌شود، توجه به میزان مجازات تعیین‌شده از سوی قانون‌گذار است. پس از انقلاب اسلامی، مبنای طبقه‌بندی جرایم تغییر یافت؛ به‌نحوی که، جرایم با توجه به مبنای شرعی به حدود، قصاص، دیات، تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده تقسیم شدند؛ هر یک از این گروه‌ها شامل مجازات‌های مختلف و درجات شدت متفاوت است. با توجه به این‌که جرایم مشمول حدود، قصاص و دیات را نمی‌توان با معیارها و مشخصات جرایم خرد منطبق دانست، لذا، در این نوشتار به جرایمی که دارای مجازات تعزیری و بازدارنده هستند، بسنده شده و مبنای جرم خرد در بخش تعزیرات و بازدارنده، میزان حبس و جزای نقدی و البته (با تسامح) در صلاحیت رسیدگی شوراهای حل اختلاف در نظر گرفته شده است. توجه به عنصر مادی سیاهه‌ی جرایم تعزیری در حقوق کیفری ایران و نحوه‌ی تعیین صلاحیت رسیدگی مراجع قضایی،

۱. گفتنی است در غالب فرهنگ‌های لغات حقوقی، جرم خرد این‌گونه تعریف شده است: «جرایمی که دارای مجازات حبس کم‌تر از یک سال یا جزای نقدی اندک هستند».

به ویژه پس از تصویب قانون شوراهاى حل اختلاف مصوب ۱۳۸۷ حاكى از آن است كه فلسفهى جرم‌انگارى در جرایمی كه دارای مجازات حبس كمتر از سه ماه (به استثنای مجازات تخلفات رانندگی كه مقنن به طور معمول بین يك ماه تا يك سال حبس را در نظر گرفته و در مواردی همچون ماده‌ی ۷۱۴ و ۷۱۸ قانون مجازات اسلامی تا سه سال حبس را نیز پیش‌بینی کرده است)، یا جزای نقدی كمتر از سی میلیون ریال هستند، بیش از آن كه به منافع فردی یا حفظ اموال توجه داشته باشد، غالباً به حفظ نظم عمومی معطوف است. قانون‌گذار با جرم‌انگاری رفتارهایی نظیر توهین و فحاشی، عدم رعایت حجاب شرعی، گزارش خلاف واقع، حمل آلات قمار و از این قبیل در قانون مجازات اسلامی و همچنین برخی جرم‌انگاری‌های خاص مانند شروع به شكار حیوانات وحشی عادی یا حمایت شده بدون پروانه و... بیش‌تر در پی ایجاد يك نظم در زندگی شهروندان است. از این‌رو، به رغم وجود تفاوت‌های بنیادین در نظام‌های حقوقی كه در كشورهای مختلف دیده می‌شود، در این‌گونه جرایم، يك تشابه بارزی مشاهده می‌شود و همین موضوع سبب می‌شود تفكیک جرایم خرد در سطحی فراملی مطرح شود. شاید علت مشابهت جرایم خرد در نظام‌های مختلف این باشد كه این جرایم اصولاً با ارزش‌های اساسی و بنیادین كشورها و نظام‌های سیاسی مرتبط نیستند، بلكه به حفظ نظم عمومی، یعنی موضوع مشترك میان تمام جوامع اختصاص دارند. با توجه به توضیحات فوق دو معیار اصلی برای تشخیص جرایم خرد به دست می‌آید. نخست آن كه، جرایم خرد آن گروه از جرایم هستند كه دارای مجازات حبس کوتاه‌مدت و یا جزای نقدی با مبالغ اندك می‌باشند. دیگر آن كه، جرایم خرد بیش‌تر در حوزه‌ی نظم عمومی زندگی در شهرها و خصوصاً كلان شهرها مورد توجه قرار می‌گیرد.

به این سان، با ملاك قرار دادن دو معیار مذکور، می‌توان جرایم خرد در حقوق کیفری ایران كه تصور می‌شود امکان اعمال مجازات‌های جایگزین حبس در خصوص آن‌ها وجود دارد، را به شرح آتی تقسیم‌بندی كرد:

جدول جرایم خرد در حقوق کیفری ایران

الف: جرایم خرد مندرج

در کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰

ردیف	عنوان مجرمانه	ماده‌ی قانونی	مجازات
۱	توهین علنی نسبت به دولت یا نماینده‌ی سیاسی آن در قلمرو ایران به شرط معامله متقابل	ماده‌ی ۵۱۷ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰	یک تا سه ماه حبس تعزیری
۲	مسامحه و اهمال مأموران و مستخدمان دولت در دستگیری افراد در اجرای وظیفه بدون قصد مساعدت	قسمت اول ماده‌ی ۵۵۰ قانون مجازات اسلامی	جزای نقدی از یکصد هزار تا پانصد هزار ریال
۳	دفن اموات بدون مجوز قانونی، مخفی نمودن اموات، بدون مجوز	ماده‌ی ۶۳۵ قانون مجازات اسلامی	جزای نقدی از یکصد هزار تا یک میلیون ریال
۴	گزارش خلاف واقع	ماده‌ی ۶۰۵ قانون مجازات اسلامی	سه ماه حبس تعزیری یا پرداخت جزای نقدی تا یک میلیون و پانصد هزار ریال
۵	شرکت در آزمون‌ها به جای داوطلب اصلی	ماده‌ی ۵۴۱ قانون مجازات اسلامی	جزای نقدی از دویست هزار تا یک میلیون ریال
۶	عدم رعایت حجاب شرعی در انتظار عمومی	ماده‌ی ۷۰۶ قانون مجازات اسلامی	یک تا سه ماه حبس یا پانصد هزار تا یک میلیون ریال جزای نقدی
۷	خرید، حمل، نگهداری آلات قمار	تبصره‌ی ماده‌ی ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی	یک تا سه ماه حبس یا پانصد هزار تا یک میلیون ریال جزای نقدی
۸	تکدی و کلاشی بدون توان مالی	قسمت اول ماده‌ی ۷۱۲ قانون مجازات اسلامی	یک تا سه ماه حبس تعزیری
۹	تخلفات رانندگی	فصل ۲۹ از کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی موضوع مواد ۷۱۴ تا ۷۲۵ به استثنای مواد ۷۱۴ و ۷۱۸	حبس زیر یک سال و جزای نقدی زیر یک میلیون ریال
۱۰	انکار زوجیت برای فرار از پرداخت حقوق مالی ناشی از عقد ازدواج خود زن	ماده‌ی ۱ قانون راجع به انکار زوجیت مصوب ۱۳۱۱	حبس از هشت روز تا دو ماه به علاوه پانصد تا یک هزار ریال جزای نقدی یا هر دو مجازات

ب : قوانین متفرقه

در کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰

ردیف	عنوان مجرمانه	ماده‌ی قانونی	مجازات
۱۱	انکار زوجیت برای فرار از پرداخت حقوق مالی وراثت پس از فوت توسط دیگران	ماده‌ی ۱ قانون راجع به انکار زوجیت مصوب ۱۳۱۱	حبس از هشت روز تا دو ماه به علاوه پانصد تا یک هزار ریال جزای نقدی یا هر دو مجازات
۱۲	ادعای زوجیت برخلاف واقع از طرف زن و مطالبه‌ی حقوق مالی ناشی از ازدواج	ماده‌ی ۲ قانون راجع به انکار زوجیت مصوب ۱۳۱۱	حبس از هشت روز تا دو ماه یا جزای نقدی از صد تا یک هزار ریال یا هر دو مجازات
۱۳	اقامه‌ی دعوا به عنوان قائم‌مقام قانونی زن برای مطالبه‌ی حقوق مالی ناشی از ازدواج با علم به عدم زوجیت	ماده‌ی ۲ قانون راجع به انکار زوجیت مصوب ۱۳۱۱	حبس از هشت روز تا دو ماه یا جزای نقدی از صد تا یک هزار ریال یا هر دو مجازات
۱۴	حمل ، نگهداری ، نصب و تعمیر تجهیزات دریافت از ماهواره	بند «الف» ماده‌ی ۹ قانون ممنوعیت به کارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره مصوب ۱۳۷۳	جزای نقدی از یک میلیون تا پنج میلیون ریال
۱۵	معدوم کردن پوسترهای تبلیغاتی نامزدهای انتخاباتی که در محل‌های مجاز الصاق شده	مواد ۵۸ و ۸۰ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸	جزای نقدی از پانصد هزار تا دو میلیون ریال
۱۶	الصاق اعلامیه، پوسترها، هرگونه آگهی تبلیغاتی بر روی علایم راهنمایی و رانندگی، مدارس، بیمارستان‌های دولتی یا وابسته به دولت	مواد ۶۱، ۸۲ و ۸۶ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸	جزای نقدی از یکصد هزار تا یک میلیون ریال
۱۷	تبلیغ علیه داوطلبان نمایندگی از سوی نامزدهای دیگر یا طرفداران آن‌ها یا تشکیل ستاد انتخاباتی بدون اعلام نشانی به فرمانداری و بخشداری	مواد ۶۶، ۸۵، ۸۴، ۶۵ و ۶۳ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸	حسب مورد جزای نقدی از پنجاه تا یک میلیون ریال یا پانصد هزار تا دو میلیون ریال
۱۸	استفاده از هرگونه پلاکارد، تراکت، دیوارنویسی و کاروان‌های تبلیغاتی و استفاده از بلندگوهای سیار خارج از محیط سخنرانی از طرف نامزدهای مجلس و ریاست جمهوری و شورای اسلامی محل و طرفداران آن‌ها	ماده‌ی ۵۷ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی اصلاحی ۱۳۷۸	حبس از سه تا سی روز

ردیف	عنوان مجرمانه	ماده‌ی قانونی	مجازات
۱۹	مسامحه مأموران جنگلبانی از اجرای مقررات قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور و آیین‌نامه‌ی مربوطه	تبصره‌ی ماده‌ی ۵۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۵۴	حبس تعزیری از یک تا سه ماه
۲۰	گماردن افراد بدون انجام آزمایشات پزشکی لازم قبل از استخدام یا بدون مراقبت‌ها و آزمایشات دوره پزشکی در مدت اشتغال به‌کار با اشعه	بند دوم ماده‌ی ۱۸ قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب ۱۳۶۸	جزای نقدی از ده هزار تا پانصد هزار ریال
۲۱	عدم رعایت ضوابط و معیارهای سازمان محیط زیست برای احداث کارخانه‌ها و کارگاه‌های آلوده برای بار اول	مواد ۱۴ و ۱۹ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴	جزای نقدی از پانصد هزار تا یک میلیون ریال
۲۲	عدم رعایت صاحبان و مسؤولان کارخانه‌ها، کارگاه‌ها و نیروگاه‌های آلوده‌کننده نسبت به رفع آلودگی برای بار اول	مواد ۱۶ و ۱۹ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴	جزای نقدی از پانصد هزار تا یک میلیون ریال
۲۳	استنکاف و خودداری مسؤولان و صاحبان کارخانجات و کارگاه‌ها که فعالیت آن‌ها خطرات فوری دارد از دستور رییس حفاظت محیط زیست نسبت به توقیف فعالیت برای بار اول	مواد ۱۷ و ۲۹ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴	جزای نقدی از پانصد هزار تا یک میلیون ریال
۲۴	فروش آلات و ادوات صیادی غیرمجاز	بند «ب» ماده‌ی ۲۲ قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴	جزای نقدی از یک تا پنج میلیون ریال
۲۵	تغییر مسیر، ایجاد موانع فیزیکی و احداث هرگونه تأسیسات غیر مجاز در رودخانه‌ها و مسیره‌های مهاجرت تکثیر آبزیان	بند «ب» ماده‌ی ۲۲ قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴	جزای نقدی از یک تا پنج میلیون ریال
۲۶	ایجاد آلودگی، انتشار بیماری‌های مسری و تخلیه فاضلاب‌های صنعتی و هرگونه مواد آلاینده	بند «ب» ماده‌ی ۲۲ قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴	جزای نقدی از یک تا پنج میلیون ریال

ردیف	عنوان مجرمانه	ماده‌ی قانونی	مجازات
۲۷	تردد وسایل نقلیه‌ی موتوری آلوده‌کننده‌ی غیرمجاز	ماده‌ی ۲۸ قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴	جزای نقدی از پنج هزار تا یکصد هزار ریال
۲۸	ممانعت کارخانجات و کارگاه‌ها و منابع تجاری و بهداشتی و خدماتی و اماکن عمومی از انجام بازرسی مأموران حفاظت محیط زیست و عدم تحویل اسناد و اطلاعات مورد نیاز و ارائه‌ی مدارک و اطلاعات خلاف واقع برای بار اول	ماده‌ی ۳۰ قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴	جزای نقدی از پانصد هزار تا پنج میلیون ریال
۲۹	گزارش خلاف واقع مأموران و همکاری و مشارکت آن‌ها با کارخانجات و کارگاه‌های مربوطه	تبصره‌ی ماده‌ی ۳۰ قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴	جزای نقدی به میزان پنج میلیون ریال
۳۰	سوزاندن و انباشتن زباله‌های شهری و خانگی و نخاله در معابر عمومی برای بار اول	مواد ۳۱ و ۲۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴	جزای نقدی از یکصد هزار تا پانصد هزار ریال
۳۱	آلودگی حاصله از منابع متفرقه و منابع خانگی و آلودگی صوتی	ماده‌ی ۳۲ قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران	جزای نقدی از سی هزار تا سیصد هزار ریال و در صورت تکرار از یکصد هزار تا یک میلیون ریال
۳۲	شروع به شکار حیوانات وحشی عادی یا حمایت شده بدون پروانه	ماده‌ی ۱۵ قانون صید و شکار مصوب ۱۳۴۶	حیوانات عادی جزای نقدی به میزان یکصد هزار ریال، حیوانات حمایت شده، سه ماه حبس
۳۳	احداث شیل ^۱ صیادی بدون مجوز رودخانه‌ها	ماده‌ی ۶ لایحه‌ی قانون مجازات صید غیرمجاز از دریای خزر و خلیج فارس مصوب ۱۳۵۸	حبس از شصت و یک روز تا سه ماه و یا جزای نقدی از پنج هزار و یک ریال تا بیست هزار ریال
۳۴	تخلف از وظایف مقرر در ماده‌ی ۳ قانون تخلفات، جرایم و مجازات‌های مربوط به اسناد سجلی و شناسنامه	ماده‌ی ۳ قانون تخلفات، جرایم و مجازات‌های مربوط به اسناد سجلی و شناسنامه مصوب ۱۳۷۰	جزای نقدی از پنجاه تا سیصد هزار ریال
۳۵	اقدام به اخذ شناسنامه‌ی المثنی با داشتن آن	ماده‌ی ۴ قانون تخلفات و جرایم و مجازات‌های مربوط به اسناد سجلی و شناسنامه مصوب ۱۳۷۰	جزای نقدی از دویست هزار تا یک میلیون ریال

۱. شیل، سدی است که برای صید ماهی در عرض رودخانه با چوب سازند.

ردیف	عنوان مجرمانه	ماده‌ی قانونی	مجازات
۳۶	مهر کردن غیرمجاز شناسنامه‌های معتبر تا دو بار	ماده‌ی ۵ قانون تخلفات و جرایم و مجازات‌های مربوط به اسناد سجلی و شناسنامه مصوب ۱۳۷۰	برای بار اول یکصد تا پانصد هزار ریال جزای نقدی، برای بار دوم پانصد هزار تا یک میلیون ریال جزای نقدی
۳۷	مهر کردن غیرمجاز شناسنامه‌های معتبر توسط کارکنان دولت، مؤسسات عمومی، شهرداری‌ها، و بانک‌ها و نهادهای قانونی	ماده‌ی ۵ قانون تخلفات و جرایم و مجازات‌های مربوط به اسناد سجلی و شناسنامه مصوب ۱۳۷۰	علاوه بر مجازات اداری، به مجازات ماده‌ی ۵ قانون اسناد سجلی محکوم می‌شوند
۳۸	استفاده از اسناد سجلی فاقد اعتبار و بها دادن به آن توسط کارمندان دولت و ...	مواد ۷ و ۸ قانون تخلفات و جرایم و مجازات‌های مربوط به اسناد سجلی	علاوه بر مجازات اداری، به جزای نقدی از دویست هزار تا پانصد هزار ریال
۳۹	وارد کردن خدشه از قبیل خراشیدن یا تراشیدن یا قلم بردن یا الحاق، محو، سیاه کردن در شناسنامه و اسناد سجلی خود	ماده‌ی ۱۰ قانون تخلفات و جرایم و مجازات‌های مربوط به اسناد سجلی و شناسنامه مصوب ۱۳۷۰	جزای نقدی از یکصد هزار تا پانصد هزار ریال
۴۰	خرید و فروش شناسنامه و اسناد سجلی برای یک بار	ماده‌ی ۱۵ قانون تخلفات و جرایم و مجازات‌های مربوط به اسناد سجلی و شناسنامه مصوب ۱۳۷۰	جزای نقدی از پانصد هزار ریال تا سه میلیون ریال
۴۱	عدم ثبت و تطبیق تشکیلات شرکت‌های ایران	ماده‌ی ۲ قانون راجع به ثبت شرکت‌ها مصوب ۱۳۱۰	مدیر شرکت به یکصد تا هزار تومان جزای نقدی در صورتی که دادستان تقاضای انحلال نکرده باشد
۴۲	عدم تقاضای ثبت شرکت‌ها داخل در موعد قانونی	مواد ۲ و ۱۱ قانون راجع به ثبت شرکت‌ها مصوب ۱۳۱۰	جزای نقدی از یکصد تا یکهزار تومان
۴۳	اقدام به عملیات تجاری، صنعتی یا مالی توسط شرکت خارجی یا مدیر شعبه بر خلاف ماده‌ی ۳ راجع به ثبت شرکت‌ها	مواد ۵ و ۱۱ قانون راجع به ثبت شرکت‌ها مصوب ۱۳۱۰	جزای نقدی به میزان پنجاه هزار تومان
۴۴	عدم تهیه دفاتر تجاری توسط تاجر	ماده‌ی ۱۵ قانون راجع به ثبت شرکت‌ها مصوب ۱۳۱۰	جزای نقدی از دویست تا ده هزار ریال

ردیف	عنوان مجرمانه	ماده‌ی قانونی	مجازات
۴۵	نوشتن مطالب در دفاتر تجاری قبل از امضای نماینده‌ی اداره	ماده‌ی ۱۵ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱	جزای نقدی از دویست ریال تا ده هزار ریال
۴۶	نداشتن نمره ترتیبی در اوراق تجاری دفاتر	ماده‌ی ۱۵ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱	جزای نقدی از دویست ریال تا ده هزار ریال
۴۷	عدم ثبت اسم در دفتر ثبت تجاری توسط تاجر	ماده‌ی ۱۶ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱	جزای نقدی از دویست تا یک هزار ریال
۴۸	انتشار اعلامیه‌ی پذیره‌نویسی سهام یا اطلاعیه‌ی انتشار اوراق قرضه بدون امضاهای مجاز و نام و نشانی مؤسسين	ماده‌ی ۲۴۸ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از ده هزار تا سی هزار ریال
۴۹	صدور اوراق قرضه توسط رئیس و اعضای هیأت مدیره‌ی شرکت سهامی عام قبل از تأدیه کلیه‌ی سرمایه‌ی ثبت شده‌ی شرکت و قبل از انقضای دو سال	ماده‌ی ۲۵۰ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار ریال تا دویست هزار ریال
۵۰	قید نکردن نکات مندرج در ماده‌ی ۶۰ قانون تجارت در اوراق قرضه توسط رئیس هیأت و اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل	ماده‌ی ۲۵۲ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۵۱	عدم تنظیم صورت حاضرین در مجمع مطابق ماده ۹۹ از ناحیه رئیس و هیأت مدیره	ماده‌ی ۲۵۷ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۵۲	عدم رعایت مقررات راجع به حق رأی صاحبان سهام از ناحیه‌ی رئیس و اعضای هیأت مدیره در مجمع عمومی	ماده‌ی ۲۵۷ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۵۳	عدم تنظیم صورت جلسه‌ی مذکور در ماده‌ی ۱۰۵ توسط هیأت رئیس مجمع	ماده‌ی ۲۵۶ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۵۴	صدور و انتشار سهام یا طلععات سهام جدید قبل از به ثبت رسیدن افزایش سرمایه و ...	ماده‌ی ۲۶۱ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از ده هزار ریال تا یکصد هزار ریال

ردیف	عنوان مجرمانه	ماده‌ی قانونی	مجازات
۵۵	عدم رعایت حق تقدم صاحبان سهام نسبت به پذیرهنویسی و خرید سهام در موقع افزایش سرمایه	بند اول ماده‌ی ۲۶۲ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۵۶	عدم اعطای مهلت جهت پذیرهنویسی به صاحبان سهام	بند اول ماده‌ی ۲۶۲ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۵۷	انتشار اوراق قرضه قابل تعویض با سهم بدون در نظر گرفتن حقوق دارندگان این‌گونه اوراق نسبت به تعویض	بند دوم ماده‌ی ۲۶۲ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۵۸	انتشار اوراق قرضه جدید قابل تعویض یا تبدیل به سهام قبل از انقضای مهلت تعویض اوراق قرضه با سهام	بند دوم ماده‌ی ۲۶۲ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۵۹	استهلاك سرمایه‌ی شرکت قبل از تبدیل یا تعویض اوراق قرضه یا بازپرداخت مبلغ آن‌ها	بند دوم ماده‌ی ۲۶۲ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۶۰	کاهش سرمایه از طریق بازخرید قبل از تبدیل یا تعویض اوراق قرضه یا بازپرداخت مبلغ آن‌ها	بند دوم ماده‌ی ۲۶۲ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۶۱	اقدام به تقسیم منافع قبل از تبدیل یا تعویض اوراق قرضه یا بازپرداخت مبلغ آن‌ها	بند دوم ماده‌ی ۲۶۲ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۶۲	تغییرات در نحوه تقسیم منافع قبل از تبدیل یا تعویض اوراق قرضه یا بازپرداخت مبلغ آن	بند دوم ماده‌ی ۲۶۲ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۶۳	عدم رعایت تساوی حقوق صاحبان سهام در کاهش سرمایه از ناحیه رئیس و اعضای هیات مدیره	بند اول ماده‌ی ۲۶۴ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۶۴	عدم تسلیم پیشنهاد کاهش سرمایه در چهل و پنج روز قبل از تشکیل مجمع عمومی به بازرس شرکت	بند دوم ماده‌ی ۲۶۴ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال

ردیف	عنوان مجرمانه	ماده‌ی قانونی	مجازات
۶۵	عدم آگهی تصمیم مجمع عمومی دائر بر تصویب کاهش سرمایه و مهلت و شرایط روزنامه‌ی رسمی	بند سوم ماده‌ی ۲۶۴ قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از بیست هزار تا دویست هزار ریال
۶۶	عدم مطلع نمودن طرف از سوی دلال مینی بر منتفع یا سهامی بودن از نفس معامله	ماده‌ی ۳۶۴ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱	جزای نقدی از پانصد تا سه هزار ریال
۶۷	عدم قید شماره‌ی ثبت توسط شرکتهای تجاری اعم از ایرانی و خارجی در اسناد و صورت حساب‌ها و ...	ماده‌ی ۲۲۰ قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷	جزای نقدی از پانصد تا سه هزار ریال
۶۸	رفتار بر خلاف سطورات مواد ۲ و ۴ و ۵ قانون ثبت	ماده‌ی ۵۲ قانون ثبت مصوب ۱۲۹۴	حبس از یک روز تا یک ماه در صورت تکرار تا دو ماه
۶۹	قبول یا حمل و توزیع مراسلات پستی بدون مجوز و تأسیس شرکت تجارت و مدنی یا درج در آگهی و اطلاعیه برای حمل و توزیع مراسلات پستی برای بار اول	ماده‌ی ۱۴ قانون تشکیل پست جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۸۶	جزای نقدی از پانصد هزار تا یک میلیون ریال
۷۰	نداشتن برنامه داخلی برای بار اول و دوم	مواد ۲ و ۶ قانون الزام شرکتها و مؤسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و برنامه مصوب ۱۳۸۶	علاوه بر وعظ و تهدید و توبیخ و پس از آن برای بار اول دویست هزار تا پانصد هزار ریال جزای نقدی، بار دوم پانصد هزار تا یک میلیون ریال جزای نقدی
۷۱	نداشتن برنامه‌ی بین‌المللی برای بار اول و دوم	مواد ۳ و ۶ قانون الزام شرکتها و مؤسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و برنامه مصوب ۱۳۶۸	علاوه بر وعظ و تهدید و توبیخ و پس از آن برای بار اول دویست هزار تا پانصد هزار ریال جزای نقدی، بار دوم پانصد هزار تا یک میلیون ریال جزای نقدی
۷۲	نداشتن صورت وضعیت مسافری از سوی سازمانها و مؤسسات مسافربری جاده‌ای برای بار اول و دوم	مواد ۴ و ۶ قانون الزام شرکتها و مؤسسات ترابری به استفاده از صورت وضعیت مسافری و برنامه مصوب ۱۳۸۶	علاوه بر وعظ و تهدید و توبیخ و پس از آن برای بار اول دویست هزار تا پانصد هزار ریال جزای نقدی، بار دوم پانصد هزار تا یک میلیون ریال

ردیف	عنوان مجرمانه	ماده‌ی قانونی	مجازات
۷۳	نداشتن صورت وضعیت مسافری و باربری و عدم مطابقت مشخصات محموله و مسافر با موارد قید شده در بارنامه و صورت وضعیت از سوی رانندگان وسایل نقلیه‌ی مسافربری و باربری بار اول	ماده‌ی قانون الزام شرکت‌ها و مؤسسات ترابری... مصوب ۱۳۸۶	جزای نقدی از ده هزار تا سی هزار ریال
۷۴	عدم ذکر صریح سرمایه شرکت در اسناد و صورت حساب‌ها و...	ماده‌ی ۲۰۱ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱	جزای نقدی از دوپست تا سی هزار ریال
۷۵	تسامح از سوی مأمور موظف و مکلف در ثبت و انعکاس هرگونه قرار یا آزادی لازم‌الاجرا صادره از دادگاه‌هایی که در آن حقوق عینی کشتی را تغییر دهد.	مواد ۱۹ و ۲۰ قانون دریایی مصوب ۱۳۴۳	جزای نقدی از یک تا دو هزار و پانصد پهلوی طلا
۷۶	خودداری فرماندهی کشتی از ارائه اسناد به مأموران مجاز دولت	مواد ۲۶ و ۱۹۰ قانون دریایی مصوب ۱۳۴۳	جزای نقدی از یک تا دو هزار و پانصد پهلوی طلا
۷۷	اظهارات غلط و خلاف واقع مالک یا نماینده او در مورد ثبت کشتی	مواد ۲۷ و ۱۹۰ قانون دریایی مصوب ۱۳۴۳	جزای نقدی از یک تا دو هزار و پانصد پهلوی طلا
۷۸	عدم اطلاع کتبی از سوی راهن کشتی به وجود رهن قبلی و تعهد بدهی مربوط به کشتی به قصد تقلب	مواد ۴۶ و ۱۹۰ قانون دریایی مصوب ۱۳۴۳	جزای نقدی از یک تا دو هزار و پانصد پهلوی طلا
۷۹	تهیه و تنظیم صورت مخارج کشتی بر خلاف واقع از سوی فرماندهی کشتی با رعایت نکردن شرایط مقرر در ماده‌ی ۸۹	مواد ۹۴ و ۱۹۰ قانون دریایی مصوب ۱۳۴۳	جزای نقدی از یک تا دو هزار و پانصد پهلوی طلا
۸۰	تخلف از مواد ۲، ۷، ۱۴، ۱۷، قسمت اول از ماده‌ی ۲۰، ۲۱، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۴۶، ۹۴ و ۱۴۶	ماده‌ی ۱۹۰ قانون دریایی مصوب ۱۳۴۳	جزای نقدی از یک تا دو هزار ریال و پانصد پهلوی طلا
۸۱	عدم ارائه بارنامه‌های مخصوص از سوی سازمان‌ها و مؤسسات دولتی صاحب‌بار برای بار اول و دوم	مواد ۵ و ۶ قانون دریایی مصوب ۱۳۴۳	بار اول، دوپست تا پانصد هزار ریال، بار دوم، پانصد تا یک میلیون ریال جزای نقدی

ردیف	عنوان مجرمانه	ماده‌ی قانونی	مجازات
۸۲	استفاده از اوراق عادی برای صورت وضعیت مسافری و مواد مندرج در ماده ۶ برای بار اول و دوم	ماده‌ی ۶ قانون دریایی مصوب ۱۳۴۳	بار اول، دویست تا پانصد هزار ریال، بار دوم، پانصد تا یک میلیون ریال جزای نقدی
۸۳	نداشتن دفترچه کار از سوی راننده و تحویل مسافر و کالا از سوی مؤسسات و شرکت‌های حمل و نقل به راننده‌ای که فاقد دفترچه کار می‌باشد، بار اول و دوم	تبصره‌ی ۲ ماده‌ی قانون دریایی مصوب ۱۳۴۳	بار اول، دویست تا پانصد هزار ریال، بار دوم، پانصد تا یک میلیون ریال جزای نقدی
۸۴	عبور هرگونه وسیله نقلیه اعم از موتور و غیرموتوری از طرف خط آهن به طرف دیگر در غیرمحل‌های مجاز	ماده‌ی ۱۰ و تبصره‌ی آن از قانون ایمنی راه‌ها و راه‌آهن مصوب ۱۳۴۹ با الحاقات بعدی	جزای نقدی به میزان پانصد ریال
۸۵	خرابی یا انحراف قسمتی از ریل و خاک‌ریز و سایر تأسیسات مربوط به راه‌آهن در اثر عبور و وسایط نقلیه	تبصره‌ی ۲ الحاقی به ماده‌ی ۱۰ قانون ایمنی راه‌ها و راه‌آهن مصوب ۱۳۴۳	جزای نقدی از یک هزار ریال تا پنج هزار ریال
۸۶	عدم رعایت مقررات قانون ورود و اقامت اتباع خارجی و آیین‌نامه آن منوط به این‌که به موجب این قانون یا قوانین دیگر مجازات شدیدتر در نظر گرفته نشده باشد.	ماده‌ی ۱۶ اصلاحی قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجی در ایران مصوب ۱۳۱۰	جزای نقدی از دویست و یک ریال تا ده هزار ریال
۸۷	جلوگیری از اقدامات بازرسی سازمان تأمین اجتماعی یا خودداری از ارائه‌ی دفاتر و مدارک مربوطه توسط کارفرما یا نماینده	ماده‌ی ۱۰۲ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴	جزای نقدی از پانصد ریال تا ده هزار ریال
۸۸	خودداری از ارائه‌ی دفاتر و مدارک مربوطه و تسلیم رونوشت یا عکس آن‌ها به بازرسی سازمان از کارفرما یا نماینده او	ماده‌ی ۱۰۲ قانون تأمین اجتماعی	جزای نقدی از پانصد ریال تا ده هزار ریال
۸۹	عدم پرداخت کرایه منزل یا قیمت چیزهای مصرف شده در مهمانخانه، رستوران‌ها و اماکن دیگر	ماده‌ی ۲ قانون راجع به بدهی به مهمانخانه‌ها و پانسیون‌ها مصوب ۱۳۱۲	هشت روز تا پانزده روز حبس

فهرست منابع

۱. اردبیلی، محمدعلی، جایگزین‌های زندان کوتاه‌مدت در حقوق کیفری ایران، مجله‌ی تحقیقات حقوقی، تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، شماره‌های ۱۲ و ۱۱، زمستان ۱۳۷۴
۲. جوانمرد، بهروز، مطالعه تطبیقی سیاست تسامح صفر در حقوق کیفری ایران و آمریکا، پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی، تابستان ۱۳۸۷
۳. جوانمرد، بهروز، تعامل سازمان پلیس و دستگاه قضایی ایران در زمینه پیشگیری از جرایم خرد، اولین همایش ملی پیشگیری از جرم، مرکز همایش‌های بین‌المللی برج میلاد، اسفند ۱۳۸۷
۴. ژولین، آنت و استیپاک، برایان، درمان مواد مخدر و حبس‌های منزلی همراه با نظارت الکترونیکی، ارزیابی یکی از تدابیر اجتماعی جایگزین زندان، مترجم: مهرداد رایجیان اصلی، مجله‌ی حقوقی و قضایی دادگستری، پاییز ۱۳۸۰
۵. مجازات جایگزین حبس، فرصتی برای بازگشت یک محکوم به زندگی، نشریه‌ی مأوی، شماره‌ی ۴۹۳، ۱۳۸۴
۶. نجفی ابرندآبادی، علی حسین و تیرگر فاخری، نریمان، تلاش‌های بین‌المللی و قانون‌گذار کیفری ایران برای تحدید موارد و اعمال مجازات سالب آزادی، فصل‌نامه‌ی مدرس، زمستان ۱۳۷۷
۷. نجفی ابرندآبادی، علی حسین، بررسی لایحه مجازات‌های اجتماعی (متن سخنرانی در دانشگاه اصفهان)، فصلنامه‌ی پژوهشی علوم انسانی دانشگاه اصفهان، شماره‌ی ۲، آبان ۱۳۸۴
۸. نوروزی، نادر، جرایم خرد علیه نظم عمومی، مجله‌ی دانشکده‌ی حقوق و علوم سیاسی، تهران، شماره‌ی ۶۸، تابستان ۱۳۸۴
۹. نوروزی، نادر، سیاست جنایی در جرایم خرد و تأثیر آن بر احساس امنیت شهروندان با تکیه بر نظریه پنجره‌های شکسته، رساله‌ی دکتری، دانشگاه تهران، ۱۳۸۴